

Protokoll fört vid pleniföredragning

Lagberedningen
Lag 7

Närvarande
VT, HJ, RH, AH-J, AH, FK, AR, CW

Frånvarande

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Minister
Fredrik Karlström

Protokollförelse
Lagberedare
Lotta Wickström

Nr 5

Förslag till landskapsförordning om ändring av landskapsförordningen om ersättning för miljö- och klimatvänligt jordbruk, ersättning för ekologisk produktion och ersättning till områden med naturliga begränsningar.
ÅLR 2021/3451

Beslut

Landskapsregeringen beslöt att förordningen ska träda i kraft den 1 juni 2021 och utfärdas och publiceras i ÅFS.

Bilaga: förordningen

LANDSKAPSFÖRORDNING om ändring av landskapsförordningen om ersättning för miljö- och klimatvänligt jordbruk, ersättning för ekologisk produktion och ersättning till områden med naturliga begränsningar

Utfärdad i Mariehamn den 11 maj 2021

Med stöd av 3, 8, 9 och 12 §§ landskapslagen (2016:29) om finansiering av landsbygdsnäringsar **ändras** 8 § 2 mom., 13 § 3 mom., 17 § 2 mom., 18 §, 24 § 2 mom., 25 § 1 mom., 27 § 3 mom., 33 § 3 och 4 mom., 37 § 11 mom., 39 § 9 mom., 40 § 2 mom., 42 § 2 mom., 43 § 1, 3 och 4 mom., 48 § 3 mom., 53 § 3 mom., 55 § 2 mom., 56 § 2 mom., 60 § 1 mom. och 62 § 2 mom. landskapsförordningen (2016:42) om ersättning för miljö- och klimatvänligt jordbruk, ersättning för ekologisk produktion och ersättning till områden med naturliga begränsningar, av dessa lagrum 8 § 2 mom., 13 § 3 mom., 17 § 2 mom., 18 §, 24 § 2 mom., 25 § 1 mom., 27 § 3 mom., 33 § 3 och 4 mom., 37 § 11 mom., 39 § 9 mom., 40 § 2 mom., 43 § 1, 3 och 4 mom., 48 § 3 mom., 53 § 3 mom., 55 § 2 mom., 56 § 2 mom., 60 § 1 mom. och 62 § 2 mom. sådana de lyder i landskapsförordningen 2020/35, och 42 § 2 mom. sådant det lyder i landskapsförordningen 2017/18, som följer:

8 §

Åtagande

Ett åtagande som avses i 1 mom. ingås för två år. Åtaganden som ingåtts under perioden 2015-2020 kan förlängas med ett år i taget.

13 §

Gårdstyp

Under åtagandeperioden kan gårdstypen inte ändras utom av orsaker som avses i artikel 2.2 i den horisontella förordningen. Om villkoren för en husdjursgård inte längre uppfylls ska stödmottagaren betala tillbaka den del av ersättningen som har beviljats som en förhöjning för en husdjursgård.

17 §

Markkartering

På ett skifte som enligt 5 mom. ska vara markkarterat ska markkarteringen utföras minst vart femte år fränsett vid linjeprovtagning, där prov ska tas vart tredje år. Har sökanden högst fem år gamla resultat från en markkartering som har utförts före den inledande åtagandeperioden om fem år eller den tvååriga åtagandeperioden inleds får dessa användas förutsatt att resultaten uppfyller villkoren i 4 mom. Skiften som saknar ett gällande markkarteringsresultat som uppfyller villkoren i 4 mom. när den inledande åtagandeperioden om fem år eller den tvååriga åtagandeperioden inleds ska markkarteras under det första åtagandeåret och stödmottagaren ska ha tillgång till resultaten av markkarteringen före följande odlingssäsong. Ingår stödmottagaren ett nytt ettårigt åtagande direkt efter den inledande perioden om fem år ska den åkermark som omfattades av åtagandet under den inledande perioden ha ett gällande markkarteringsresultat när odlingssäsongen inleds. Ingår stödmottagaren ett nytt tvåårigt åtagande direkt efter en tidigare åtagandeperiod ska den åkermark som omfattades av åtagandet under den inledande perioden ha ett gällande markkarteringsresultat när odlingssäsongen inleds. En ny markkartering ska utföras när det har gått fem år

sedan den föregående provtagningen, eller tre år vid linjeprovtagning och stödmottagaren ska ha tillgång till resultaten av den nya markkarteringen före följande odlingssäsong. Åkermark som finns på gårdsbruksenheten och som inte odlas och åkermark som stödmottagaren får i sin besittning under åtagandeperioden ska markkarteras under den växtperiod då odlingen inleds. Stödmottagaren ska ha tillgång till resultaten av markkarteringen före följande odlingssäsong. När det gäller åkermark som stödmottagaren får i sin besittning under åtagandeperioden får även en gällande markkartering som gjorts av den tidigare innehavaren användas, om en sådan finns att tillgå.

18 §

Kvalitetstest av åkerjord

Stödmottagaren ska före slutet av det tredje åtagandeåret göra ett kvalitetstest av åkerjorden. Testet görs genom att en av Ålands landskapsregering godkänd utvärderingsblankett för kvalitetstest för åkerjord fylls i för varje basskifte som ingår i åtagandet. Kvalitetstestet ska göras för alla basskiften som är större än 0,5 hektar. Är samtliga basskiften på gårdsbruksenheten mindre än så ska stödmottagaren göra kvalitetstestet för ett basskifte som stödmottagaren väljer. En stödmottagare som ingår ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. behöver inte göra kvalitetstestet på nytt. En stödmottagare som ingår ett tvåårigt åtagande ska göra kvalitetstestet före slutet av det andra åtagandeåret.

24 §

Organiska gödselmedel

Vid gödningen ska näringsämnen i stallgödsel från husdjur beaktas på basen av den stallgödselanalys som avses i 1 mom. Ett analysresultat får inte vara äldre än fem år. Finns inget gällande analysresultat ska en analys göras under det första åtagandeåret och de tabellvärden som avses i bilaga 5 ska användas vid uträkningen av den mängd kväve och fosfor som avses i 21 §. En stödmottagare som ingår ett nytt tvåårigt åtagande direkt efter den föregående åtagandeperioden ska ha ett gällande analysresultat när åtagandeperioden inleds och uträkningen av den mängd kväve och fosfor som avses i 21 § ska ske utgående från det. En stödmottagare som ingår ett nytt tvåårigt åtagande direkt efter den föregående åtagandeperioden ska ha ett gällande analysresultat när åtagandeperioden inleds.

25 §

Fosforutjämning

I fråga om mängden fosfor får fosforutjämning tillämpas. Vid fosforgödning kan en högst fem år lång utjämningsperiod tillämpas. Fosforutjämningsperioden ska inledas när den tillåtna årliga fosfornivån överskrids. Utjämningsperioden kan inledas också när den tillåtna årliga mängden fosfor underskrids. Har fosforutjämning tillämpats vid fosforgödning under den inledande åtagandeperioden om fem år och utjämningsperioden för ett skifte pågår när ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. ingås ska överskridningar av fosforgödningen som skett under den inledande åtagandeperioden beaktas vid gödningen. Också underskridningar av fosforgödningen får beaktas, om stödmottagaren så önskar. Pågår en fosforutjämning på ett skifte när ett nytt ettårigt eller tvåårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. ingås, får en ny fosforutjämningsperiod inledas på skiftet först efter den föregående fosforutjämningsperiodens utgång. Tidpunkten för utjämningsperiodens början och slut ska anges i de skiftesspecifika anteckningarna.

27 §

Val av frivilliga komplement

De frivilliga komplementen ska väljas samtidigt då åtagandet ingås och villkoren ska uppfyllas under hela åtagandeperioden. Nya frivilliga komplement kan inte väljas i samband med att ett åtagande förlängs. Alla odlingsåtgärder som genomförs inom ramen för de frivilliga komplementen ska dokumenteras i de skiftesvisa anteckningarna som avses i 19 §.

33 §

Odling av markförbättrande växter

Som sanerings- och markluckrande växt ska användas oljerättika, vitsenap, tagetes eller en blandning av dessa. Saneringsväxten ska sås på våren och den får vändas in i jorden två månader efter sådd. Samma jordbruksskifte får vara besått med saneringsgröda högst tre år i rad. Förlänger stödmottagaren sitt åtagande eller ingår stödmottagaren ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. ska åren under den inledande perioden om fem år tas i beaktande. Om en stödmottagare ingår ett nytt tvåårigt åtagande direkt efter att ha avslutat ett åtagande om balanserad användning av näringsämnen eller om ekologisk produktion ska åren under den tidigare åtagandeperioden beaktas. Om åtagandet som avslutats är ett ettårigt åtagande ska också åren under den inledande åtagandeperioden om fem år beaktas.

Gröngödslingsvallarna ska ingå i gårdens normala växtföljd och användas som gödselmedel för den efterföljande odlingsväxten. Under åtagandeperioden får gröngödslingsvall odlas på samma skifte under högst två år i följd. Väljer stödmottagaren att förlänga sitt åtagande efter den inledande perioden om fem år eller ingår stödmottagaren ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. ska åren under den inledande perioden om fem år tas i beaktande. Om en stödmottagare ingår ett nytt tvåårigt åtagande direkt efter att ha avslutat ett åtagande om balanserad användning av näringsämnen eller om ekologisk produktion ska åren under den tidigare åtagandeperioden om fem år beaktas. Om åtagandet som avslutats är ett ettårigt åtagande ska också åren under den inledande åtagandeperioden om fem år beaktas. Från gröngödslingsvallarna får högst en skörd bärgas per år. Skörden ska bärgas före 30 juni och efter detta datum får djur inte beta på gröngödslingsvallen. Grön-gödslingsvallen får inte placeras före eller efter en sanerings- och markluckrande växt som avses i 3 mom., vall, tillfälligt icke odlad åker, icke odlad åker som sköts eller icke odlad åker. En stödmottagare som ingår ett nytt tvåårig åtagande som avses i 48 § 3 mom. direkt efter att ha avslutat ett åtagande om balanserad användning av näringsämnen eller om ekologisk produktion ska beakta året under den tidigare åtagandeperioden. Växtbeståndet på gröngödslingsvallar ska anläggas antingen i början av växtperioden eller året innan tillsammans med skyddssäd eller en annan skyddsgröda. Grön-gödslingsvallar ska anläggas genom sådd av frön av vall- eller gräsväxter och kvävefixerande växter. Av vikten på det frö som används för anläggande av gröngödslingsvall ska minst 20 procent bestå av frön av kvävefixerande växter. Gröngödslingsvallen får avslutas innan höstsäd sås. Sås följande odlingsväxt på våren får gröngödslingsvallen avslutas med kemiska preparat tidigast den 1 september och bearbetas tidigast den 1 oktober.

37 §

Skötsel av naturbeten med höga naturvärden

Åtagandet ska omfatta en på förhand definierad betesareal men arealen som insatsen genomförs på kan variera från år till år. Ersättning beviljas dock endast för sådana beten som under stödåret har betats i enlighet med stöd villkoren. Under den inledande åtagandeperioden om fem år ska minst hälften av arealen som omfattas av åtagandet betas årligen. Ett enskilt bete kan lämnas obetat endast under en betesperiod. Har ett enskilt bete under den inledande perioden om fem år lämnats obetat under ett år och stödmottagaren förlänger sitt åtagande eller ingår ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. kan betet lämnas obetat sammanlagt under två år. Ett bete som betats under samtliga fem år kan efter den inledande perioden om fem år lämnas obetat under ett år. De beten som ingår i ett tvåårigt åtagande ska betas båda åren.

39 §

Skötsel av kulturmark

Åtagandet ska omfatta en på förhand definierad betesareal men arealen som insatsen genomförs på kan variera från år till år. Ersättning beviljas dock endast för de beten som under stödåret har betats i enlighet med stöd villkoren. Under en inledande åtagandeperioden om fem år ska minst hälften av arealen som omfattas av åtagandet betas årligen. Ett enskilt bete kan lämnas obetat endast under en betesperiod. Har ett enskilt bete under den inledande perioden om fem år lämnats obetat under ett år och stödmottagaren förlänger sitt åtagande eller ingår ett sådant ettårigt åtagande som avses i 8 § 2 mom. kan betet lämnas obetat sammanlagt under två år. Ett bete som betats under samtliga fem år kan efter den inledande perioden om fem år lämnas obetat under ett år. De beten som ingår i ett tvåårigt åtagande ska betas båda åren.

40 §

Uppfödning av ursprungsraser

Åtagandet kan omfatta får av finsk lantras och ålandsfår. Djuren ska vara renrasiga, vara minst ett år gamla och ingå i gårdsbruksenhetens jordbruksverksamhet. Tackorna ska betäckas årligen och för betäckningen får endast baggar av samma ras användas. En tacka ska producera en avkomma åtminstone tre gånger under den inledande åtagandeperioden om fem år. Förlänger stödmottagaren sitt åtagande, eller ingår stödmottagaren ett nytt ettårigt åtagande enligt 8 § 2 mom. ska en tacka producera en avkomma sammanlagt minst fyra gånger. En tacka ska producera en avkomma åtminstone en gång under den tvååriga åtagandeperioden som avses i 8 § 2 mom.

42 §

Omvandling av åtaganden

Det omvandlade åtagandet gäller fem år från det datum när omvandlingen gjordes. Under den tvååriga åtagandeperioden kan ett åtagande inte omvandlas till ett annat åtagande.

43 §

Ökning och minskning av åtagandets areal eller antal djur

Den areal som omfattas av ett åtagande som avses i 8 § 1 punkten kan utvidgas i enlighet med artikel 15 i genomförandeförordningen till att omfatta den areal som gårdsbruksenheten utökats med och förutsatt att minst tre år återstår av åtagandet och att den tillagda arealen inte överstiger 5 hektar eller 10 procent av gårdsbruksenhetens tidigare areal. De ettåriga åtaganden som avses i 8 § 2 mom. kan inte utvidgas på ovan nämnt sätt under åtagandeperioden. Har arealen som gårdsbruksenheten utökats med ingått i ett motsvarande åtagande hos en annan stödmottagare eller i ett åtagande om ekologisk produktion kan denna areal bifogas till det befintliga åtagandet oberoende av den utökade arealens storlek och längden på den återstående åtagandeperioden. I övriga fall kan det ursprungliga åtagandet ersättas med ett nytt åtagande förutsatt att det nya åtagandet omfattar hela den areal som ingick i det ursprungliga åtagandet och att dess villkor inte är mindre förpliktande. Den areal som omfattas av ett tvåårigt åtagande som avses i 8 § 1 punkten kan endast utvidgas med areal som ingått i ett motsvarande åtagande hos en annan stödmottagare eller i ett åtagande om ekologisk produktion.

Den areal som omfattas av ett åtagande som avses i 8 § 1 mom. 2–6 punkterna kan inte öka under åtagandeperioden utom vid överföring av mark eller djur som avses i 44 § 2 mom. Åtagandets areal kan minska på det sätt som beskrivs i 2 mom. och i 44 § 1 mom.

Antalet djur som omfattas av ett åtagande som avses i 8 § 1 mom. 7 punkten kan öka under åtagandeperiodens tre första år i den inledande perioden om fem år eller vid överföring av djur som avses i 44 § 2 mom. Under den tvååriga åtagandeperioden kan antalet djur öka endast vid överföring av djur som avses i 44 § 2 mom. Antalet djur som åtagandet omfattar får minska under avtalsperioden bara av vissa orsaker som avses i artikel 2.2 i den horisontella förordningen.

48 §

Åtagande

Ett åtagande om övergång till ekologisk produktion och om bibehållande av ekologisk produktion är två år. Åtaganden som ingåtts under perioden 2015–2020 kan förlängas med ett år i taget.

53 §

Stödberättigad areal

Ersättning för ekologisk växtproduktion kan beviljas för grüngödslingsvall. Grüngödslingsvallarna ska ingå i gårdens normala växtföljd och användas som gödselmedel för den efterföljande odlingsväxten. Under åtagandeperioden får grüngödslingsvall odlas på samma skifte under högst två år. Väljer stödmottagaren att förlänga åtagandet i enlighet med 48 § 3 mom. kan grüngödslingsvall odlas på skiftet under högst tre år men

dock under högst två år i följd. En stödmottagare som ingår ett sådant ettårigt åtagande som avses i 48 § 3 mom. ska beakta åren under den inledande perioden. Om åtagandet efter den inledande perioden om fem år förlängs med tre år kan grön-gödslingsvall odlas på skiftet under högst fyra år men dock under högst två år i följd. Om stödmottagaren ingår ett sådant tvåårigt åtagande som avses i 48 § 3 mom. direkt efter att den föregående åtagandeperioden gällande ekologisk produktion eller balanserad användning av näringsämnen har löpt ut får grön-gödslingsvall odlas på samma skifte under högst två år i följd så att åren under den föregående åtagandeperioden tas i beaktande. Har stödmottagaren ingått ett ettårigt åtagande direkt efter att den inledande åtagandeperioden om fem år löpt ut ska också åren under den inledande åtagandeperioden om fem år beaktas. Från grön-gödslingsvallarna får högst en skörd bärgas per år. Denna skörd ska bärgas före den 30 juni och efter detta datum får djur inte beta på grön-gödslingsvallen. Från grön-gödslingsvallen kan vallutsäde tröskas även efter den 30 juni. Grön-gödslingsvallen får inte placeras före eller efter en sanerings- och markluckrande växt som avses i 33 § 3 mom., vall, tillfälligt icke odlad åker, icke odlad åker som sköts eller icke odlad åker. En stödmottagare som ingår ett nytt tvåårigt åtagande som avses i 48 § 3 mom. direkt efter att den föregående åtagandeperioden gällande balanserad användning av näringsämnen eller ekologisk produktion har löpt ut ska beakta året under den föregående åtagandeperioden. Växtbeståndet på grön-gödslingsvallar ska anläggas antingen i början av växtperioden eller året innan tillsammans med skyddssäd eller en annan skyddsgröda. Grön-gödslingsvallar ska anläggas genom sådd av frön av vall- eller gräsväxter och kvävefixerande växter. Av vikten på det frö som används för anläggande av grön-gödslingsvall ska minst 20 procent bestå av frön av kvävefixerande växter. När en grön-gödslingsvall anläggs får högst 60 kg kväve per hektar tillföras på mullfattiga och mullhaltiga jordar, på mullrika jordar och på mycket mullrika jordar och högst 50 kg kväve per hektar tillföras på organogena jordar. Vid anläggning får fosfor tillföras högst 20 kg per hektar i bördighetsklassen dålig, högst 16 kg per hektar i bördighetsklassen rätt dålig, högst 12 kg per hektar i bördighetsklassen försvarlig och högst 7 kg per hektar i bördighetsklassen tillfredsställande. I bördighetsklasserna god, hög och betänkligt hög får ingen fosfor tillföras. Grön-gödslingsvallen får avslutas tidigast den 15 juli om höstsäd sås. Om följande odlingsväxt sås på våren får grön-gödslingsvallen avslutas tidigast den 1 oktober.

55 §

Stödmottagarens åtagande

Stödmottagaren, eller annan person som svarar för gårdsbruksenhetens skötsel, ska under den inledande åtagandeperioden om fem år delta i kurser i ekologiska produktionsmetoder som sammanlagt ska omfatta minst fyra dagar. En stödmottagare som har ett åtagande om övergång till ekologisk produktion och direkt därefter ett åtagande om bibehållande av ekologisk produktion ska delta i kurser som sammanlagt omfattar minst fyra dagar. Har en stödmottagare inte tidigare bedrivit ekologisk produktion på sin gårdsbruksenhet ska minst två av dessa kursdagar genomgå under de två första åtagandeåren. En stödmottagare som har ingått ett tvåårigt åtagande ska delta i kurser i ekologiska produktionsmetoder som sammanlagt ska omfatta minst fyra dagar. Är det fråga om jordbruk som bedrivs av en sammanslutning ska den som ansvarar för gårdsbruksenhetens skötsel delta i kurserna. En stödmottagare som har ingått ett sådant ettårigt åtagande som avses i 48 § 3 mom. och som under den inledande åtagandeperioden om fem år har deltagit i samtliga ovannämnda kursdagar behöver inte delta i flera kursdagar under den ettåriga åtagandeperioden eller under förlängningen av den.

56 §

Val av frivilliga komplement som tillhör miljöersättningen

De frivilliga komplementen ska väljas samtidigt då åtagandet ingås och villkoren ska uppfyllas under hela åtagandeperioden. Nya frivilliga komplement kan inte väljas i samband med att ett åtagande förlängs.

60 §

Utökning och minskning av åtagandets areal

Ett åtagande som avses i 48 § kan inte ökas under åtagandeperioden utom vid överföring av mark eller djur som avses i 61 § 2 mom.

Åtaganden som upphör att gälla

En stödmottagare kan frånträda ett åtagande under pågående giltighetsperiod utan att ersättning som utbetalts tidigare under åtagandeperioden återkrävs i situationer som avses i artikel 2.2 i den horisontella förordningen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 2021.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Mariehamn den 11 maj 2021

VERONICA THÖRNROOS
lantråd

Fredrik Karlström
föredragande minister